

Vergaderjaar 2024–2025

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 4098

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juli 2025

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 2 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche: Mededeling The EU Startup and Scaleup Strategy: Choose Europe to start and scale.

Fiche: Mededeling over de Zwarte Zee. (Kamerstuk 22 112, nr. 4099)

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

Fiche: Mededeling The EU Startup and Scaleup Strategy: Choose Europe to start and scale

1. Algemene gegevens

- a) *Titel voorstel*
MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S: De EU-strategie voor start-ups en scale-ups: Kies Europa voor het opstarten en opschalen van uw bedrijf
- b) *Datum ontvangst Commissiedocument*
28 mei 2025
- c) *Nr. Commissiedocument*
COM(2025) 270
- d) *EUR-Lex*
EUR-Lex - 52025DC0270 - NL - EUR-Lex
- e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie*
Niet opgesteld
- f) *Behandelingstraject Raad*
Raad voor Concurrentievermogen
- g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*
Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel

Op 28 mei 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: de Commissie) de *EU Startup and Scaleup Strategy* gelanceerd (hierna: de strategie). De Commissie geeft conform het Draghi-rapport aan dat startups en scale-ups de drijvende kracht zijn achter baanbrekende innovaties en duurzame groei, en daarmee de technologische soevereiniteit, strategische autonomie en economische groei van de EU. Zij ervaren echter structurele obstakels waardoor hun doorgroei en (internationale) opschaling vertraagt. De strategie is een overkoepelend kader voor 26 onderliggende acties. Een aantal aangekondigde acties en maatregelen is reeds eerder dit jaar aangekondigd door de Commissie: in de horizontale interne-marktstrategie,¹ en in het EU-kompas voor concurrentievermogen.²

De acties zijn verdeeld over zes pijlers: (I) Innovatievriendelijke regelgeving; (II) Betere financiering voor startups en scale-ups; (III) Snelle marktintroductie en -expansie; (IV) Ondersteuning voor het beste talent in Europa; (V) Toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten en (VI) Meten van vooruitgang.

De Commissie kondigt in de strategie aan in 2026 een voorstel te doen voor een Europees 28e regime met een eenduidige set aan regels voor bedrijven op het gebied van insolventie, arbeids- en belastingrecht. Ook wordt een *European Business Wallet* aangekondigd. Verder is er een voorstel aangekondigd voor een *European Innovation Act* die onder meer *regulatory sandboxes* – gecontroleerde omgevingen waar innovatieve bedrijven nieuwe technologieën of diensten kunnen testen voordat ze volledig op de markt worden gebracht – zal promoten. De Commissie zal verder een vrijwillige innovatiestresstest voorstellen voor nationale wet- en regelgeving. Ook zal de Commissie voorstellen doen om de regeldruk in strategische sectoren te verminderen. De Commissie kondigt ook de revisie van de normalisatieverordening aan en zal een onderzoek starten

¹ The Single Market: our European home market in an uncertain world - European Commission

² Competitiveness compass - European Commission

naar de organisatie en regulering van bedrijfsherstructureringen op EU- en lidstaatsniveau.

De Commissie wil de *European Innovation Council* (EIC) uitbreiden en vereenvoudigen. Er komt meer focus op uitdaging-gedreven, hoog risicovolle financiering in verschillende fasen. Verder zal de Commissie als onderdeel van het EIC-fonds het *Scaleup Europe Fund* uitrollen. Dit fonds zal private co-investeringen mobiliseren om de financieringskloof van deeptech scale-ups in strategische sectoren te overbruggen, in samenwerking met InvestEU en complementair aan het *European Tech Champions Initiative* en andere instrumenten van de EIB-groep. Het *Scaleup Europe Fund* zal worden uitgerold zonder vooruit te lopen op het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK), zoals de Commissie ook aangeeft. De Commissie zal daarnaast samenwerken met grote institutionele beleggers om een Europees Innovatie Investeringspact te ontwikkelen, en het bestaande instrumentarium versterken om te investeren in startups en scale-ups op het gebied van defensie. De Commissie zal verder een kader ontwikkelen voor de waardering van intellectueel eigendom. Ook zal de Commissie Europese *business angels* – particuliere investeerders die hun eigen vermogen inzetten om te investeren in startende of snelgroeiende bedrijven – ondersteunen om meer groeimogelijkheden te bieden aan startups. Ook kondigt de Commissie aan dat de definitie van een «onderneming in moeilijkheden» zoals toegepast bij staatssteun zal worden herzien, evenals de horizontale en niet-horizontale richtlijnen voor fusies. Tot slot zal de Commissie een *European Corporate Network* opzetten.

De Commissie kondigt de lancering van een *Lab to Unicorn Initiative* aan om de marktgang van onderzoeksresultaten te versnellen. Hierbij wordt aandacht besteed aan startup en scale-up hubs rond universiteitsecosystemen. Ook wordt er een blauwdruk aangekondigd voor licenties, royalty- en inkomstendeling en aandelenparticipatie bij het commercialiseren van intellectueel eigendom. Ten behoeve van het stimuleren van innovaties zal de Commissie een nieuwe set aan maatregelen introduceren voor innovatieve inkoop, waarbij extra aandacht wordt geschonken aan startups en scale-ups. De Commissie komt met een herziening van de aanbestedingsrichtlijnen om zo complexe en fragmenterende bepalingen te stroomlijnen en het Europese voorkeursprincipe bij publieke aanbestedingen in te voeren. In het kader van de herziening van de aanbestedingsrichtlijn zal de Commissie onder andere zoeken naar verbetering en versimpeling van toegang tot aanbestedingen, waarbij rekening zal worden gehouden met behoeften van startup en scaleups. Als er wordt gekeken naar de herziening van de aanbestedingsrichtlijn specifiek op defensie- en veiligheidsgebied zal de Commissie zoeken naar manieren om de deelname van startups en scaleups aan aanbestedingen te bevorderen, inclusief een mogelijke EU-voorkeur. De *European Innovation Act* zal beogen de totale publieke en private investeringen in innovatief aanbesteden te verhogen, onder meer via *fast track-procedures* en *sourcing-strategieën*.

De Commissie zal een *Blue Carpet*-initiatief lanceren om hooggekwaliificeerd en divers talent uit zowel EU- als niet-EU-landen aan te trekken en te behouden. De Commissie beoogt het stimuleren van ondernemerschap-educatie en bijscholing en het ontwikkelen van een academisch loopbaan-ontwikkelingskader dat activiteiten rond de commercialisatie van onderzoek beloont. Verder kondigt de Commissie een verkenning aan naar de behandeling van werknemersopties voor startups. Ook zal de Commissie een aanbeveling voorstellen om fiscale obstakels voor grensoverschrijdende werknemers van startups en scale-ups weg te nemen. Ook kondigt de Commissie een pakket over eerlijke arbeids-

mobiliteit aan. In dat kader benoemt de Commissie verduidelijking van de regels rondom de coördinatie van de sociale zekerheid in geval van grensoverschrijdend «werken op afstand» en de erkenning van vaardigheden. Tot slot kondigt de Commissie de volgende maatregelen aan t.a.v. visum en werkvergunning: een EU-visumstrategie, het *Multipurpose Legal Gateway Offices*-initiatief met focus op ICT, promotie van de EU *Blue Card*-richtlijn, het aanmoedigen van vereenvoudigde procedures waarmee startup-oprichters een verblijfs- en werkvergunning kunnen verkrijgen en EURAXESS-diensten voor innovators.

De Commissie kondigt aan bestaande EU-IT-hubs te stroomlijnen, evenals een leidraad over de verlening van intellectuele eigendomsrechten aan startups en scale-ups door universiteiten en publieke onderzoeksorganisaties. Daarnaast zal de Commissie een *Charter for Access* ontwikkelen voor onderzoeks- en technologie-infrastructuren, en waar nodig de toegangs- en contractuele voorwaarden vereenvoudigen en harmoniseren. De *European Innovation Act* zal de toegang van innovatieve bedrijven tot Europese onderzoeks- en technologie-infrastructuren verder bevorderen.

De Commissie zal een definitie voorstellen van startups, scale-ups en innovatieve bedrijven, rekening houdend met bestaande definities van het midden- en kleinbedrijf en kleine midcaps. Tevens zal de Commissie een Europees Startup- en Scale-up Scoreboard opzetten én een jaarlijkse enquête uitvoeren om de prestaties en perceptie van de Europese en nationale startup en scale-ups-ecosystemen te meten.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het versterken van het ondernemingsklimaat voor techbedrijven is een prioriteit voor dit kabinet.³ Startups en scale-ups spelen een belangrijke rol in het borgen van onze welvaart op de lange termijn en zorgen ervoor dat we minder afhankelijk zijn van het buitenland voor essentiële producten en diensten. De impact die startups teweegbrengen is drieledig: economisch (welvaart), maatschappelijk (oplossing maatschappelijke uitdagingen) en geopolitiek (strategische autonomie). De kern van het Nederlandse startups en scale-up beleid is het verbeteren van de randvoorwaarden voor startups en scale-ups zodat in NL meer startups versneld kunnen opschalen en we zo meer succesvolle bedrijven en internationale marktleiders krijgen. Hierbij wordt er voornamelijk gefocust op toegang tot talent, financiering, kennis, internationale netwerken en markten en de overheid.⁴ Startups groeien namelijk vaker succesvol door als zij ondernemen in sterke ecosystemen, met ervaren tech-ondernemers, digitaal, technisch en ondernemend talent, toonaangevend onderzoek, kennisinstellingen met een ondernemende cultuur, voldoende toegang tot (durf)kapitaal, toegang tot internationale netwerken en markten, goede ondersteuning en advies voor ondernemers, goede fysieke en digitale infrastructuur en consistente innovatiebevorderende wet- en regelgeving. Door middel van het startup en scale-upbeleid wordt er ingezet op het creëren van nieuwe technologie- en marktleiders. Dit gebeurt via een generieke basis en met specifieke inzet op deeptech startups en scale-ups waarbij de Nationale Technolo-

³ Het Nederlandse startup en scale-up ecosysteem in internationaal perspectief. Kamerstuk II 2024/25, 32 637, nr. 690

⁴ Startups en scale-ups als motor voor transitie en groei. Kamerstukken II 2022/23, 32 637, nr.567

giestrategie⁵ een van de belangrijkste richtinggevende kaders is. Om op te schalen kijken startups al snel over de landsgrenzen heen, op zoek naar o.a. financiering, afzetmarkt, partners, kennis en/of talent. De Europese markt biedt daarbij velerlei kansen. Maar tegelijkertijd hebben zij te maken met versnipperde wet- en regelgeving die vaak per land ingeregeld is, een hoge regeldruk, ontoereikende toegang tot durfkapitaal en talent. Dit vormt grote obstakels die internationale expansie van Nederlandse startups afremmen.

Het kabinet zet daarom in om ook in de Europese context de juiste condities te creëren zodat Nederlandse startups volop kansen kunnen pakken met zo min mogelijk obstakels op de Europese interne markt. De kabinetsinzet t.a.v. het bevorderen van de Europese interne markt is eerder kenbaar gemaakt in het BNC-fiche horizontale interne-marktstrategie.

Zoals uiteengezet in het visiepaper op het volgende kaderprogramma voor onderzoek en innovatie⁶ zet Nederland zich in EU-verband in voor een krachtige EIC die voorziet in voldoende financiering voor deep-tech startups om baanbrekende innovaties te identificeren en naar de markt te brengen. Een sterke EIC is daarnaast belangrijk voor scale-ups om innovaties op te schalen. Startups die willen opschalen hebben namelijk te weinig toegang tot het benodigde durfkapitaal en perspectief op latere (eigen vermogen) investeringen in de EU.⁷ Voor het vergoten van private financiering, in het bijzonder ook voor startups en scale-ups, zet het kabinet tevens in op versterking van de kapitaalmarktunie.⁸

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

De zichtbare urgentie bij de Commissie om de voorwaarden en prikkels die tot snellere doorgroei van innovatieve startups leiden stevig te verbeteren is een zeer positieve ontwikkeling. De geschetste ambitie om de condities en prikkels die tot snellere doorgroei van innovatieve startups leiden stevig te verbeteren is terecht en hard nodig om de EU-concurrentiepositie te verbeteren en de open strategische autonomie en het toekomstige verdienvermogen te waarborgen. Het gestelde doel en ambitieniveau van de strategie is in lijn met de Nederlandse nationale beleidsinzet en de focus van de strategie is potentieel ambitieus, maar ook afhankelijk van de nadere uitwerking en (uitvoering van) de implementatie. Het kabinet vindt het belangrijk dat de Commissie impact assessments gaat uitvoeren omdat dit onder andere meer inzicht geeft in de (financiële) impact van de voorstellen.

Als overkoepelende prioriteit hamert het kabinet erop dat het cruciaal is voor startups en scale-ups dat de regelgeving binnen Europa meer geharmoniseerd en vereenvoudigd wordt. Het kabinet roept de Commissie daarom op om bij de verdere uitwerking van deze strategie zo veel mogelijk aansluiting te zoeken bij de eerdere voorstellen zoals het vierde Omnibuspakket, de horizontale interne-marktstrategie en de kapitaalmarktunie.

Voor de appreciatie van het aangekondigde 28^e regime verwijst het kabinet naar het BNC-fiche over de horizontale interne-marktstrategie. Het kabinet staat positief tegenover een Europees *Business Wallet*, ten

⁵ De Nationale Technologiestrategie | Titel uitgave

⁶ The Netherlands» vision paper on the future EU Framework Programme for Research and Innovation («FP10»). Kamerstuk 2024/2025, 33 009, nr. 149

⁷ Kamerstuk 21 501-30, nr. 621

⁸ Kamerstuk 2024/25, 21 501-07, nr. 2099

behoefte van administratieve lastenverlichting, verbeterde snelheid en efficiëntie van bedrijfsprocessen en vergrote betrouwbaarheid. Om de *Business Wallets* succesvol te maken is een aanpak nodig waarbij gebruikersperspectief wordt meegenomen (*use case*), en waarbij het hele ecosysteem is betrokken. Nederland zal hieraan bijdragen, onder andere middels deelname aan de *Large Scale Pilots*. Het kabinet ziet in beginsel meerwaarde in het voornemen om *regulatory sandboxes* te promoten ten behoeve van het accommoderen van opkomende innovaties en is benieuwd naar de verdere uitwerking. Het voorstel voor een vrijwillige innovatiestresstest kan helpen om bij nieuwe wetgeving in een vroeg stadium na te denken over de implicaties van nieuwe wetgeving voor innovatie. Het kabinet staat positief tegenover een algemene doelstelling om onnodige regeldruk in strategische sectoren te verminderen, zonder de daarmee verband houdende beleidsdoelstellingen te ondermijnen. De impact en kosten van regeldruk verschillen namelijk per sector. Daarom is, naast een horizontale aanpak op regeldrukvermindering, een sectorspecifieke benadering noodzakelijk. Ten aanzien van de voorgenomen herziening en modernisering van de Normalisatieverordening wijst het kabinet op het BNC-fiche over de horizontale interne-marktstrategie. Het kabinet kijkt met interesse uit naar de voorgestelde studie naar het effect van de bestaande herstructureringsregels op start- en scale-ups en acht het van belang dat de Commissie hierbij integraal kijkt naar en aandacht heeft voor zowel het perspectief van innovatieve bedrijven als hun werknemers.

Het kabinet verwelkomt de aangekondigde versimpeling en uitbreiding van de EIC, die geheel in lijn is met de Nederlandse kabinetsinzet.⁹ Meer focus op uitdaging-gedreven, hoog risicovolle financiering in verschillende fasen is positief, al benadrukt het kabinet de toegevoegde waarde van het bestaande EIC-instrumentarium. Het kabinet verwelkomt de aandacht voor opschalingsfinanciering en het aangekondigde *Scaleup Europe Fund*, zonder vooruit te lopen op het komend MFK. Dit omdat er momenteel onvoldoende privaat kapitaal binnen de EU is voor opschalingsfinanciering, onder andere vanwege de relatief kleine, risico-averse en gefragmenteerde durfkapitaalmarkt. Het kabinet ziet het *Scaleup Europe Fund* als een vervolgstap op de succesvolle STEP-pilot van de EIC, die de doelgroep voor dit type financiering en de aantrekkingskracht op private co-investeringen reeds overtuigend heeft aangetoond. Om het instrument tot een succes te maken acht het kabinet een goede inbedding in de EIC van belang om de investeringen in fundamenteel onderzoek en Onderzoek en Innovatie (O&I)-samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven in het Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie door te ontwikkelen ten behoeve van maatschappelijke en economische impact. Ook is het voor Nederland – als een van de lidstaten die deelnemen aan het European Tech *Champions Initiative* (ETCI) – essentieel dat het fonds complementair blijft aan ETCI, het *European Competitiveness Fund* (incl. InvestEU) en andere EIB Groep-instrumenten, zodat er geen concurrentie ontstaat tussen marktpartijen en de Commissie bij de financiering van investeerbare scale-ups.

Het aangekondigde vrijwillige Europese *Innovation Investment Pact* biedt mogelijk een nuttige aanvulling op de nationale inzet om institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen, meer te betrekken bij het verbeteren van het durfkapitaalecosysteem mits dit niet leidt tot onnodige concurrentie met bestaande succesvolle nationale en Europese initiatieven. Ten aanzien van het voornemen om de Europese investeringsinstrumenten toe te spitsen op startups en scale-ups in de veiligheids- en defensiesector verwijst het kabinet naar het BNC-fiche over Herziening EU-verordeningen

⁹ Zie voetnoot 6.

ter stimulering van defensie gerelateerde investeringen ter uitvoering van het ReArm Europe Plan.¹⁰

Het kabinet is positief over het aangekondigde kader voor de waardering van intellectueel eigendomsrechten en de uitbreiding om concrete financieringsinstrumenten voor intellectuele eigendommen te ontwikkelen. Dit kan bijdragen aan een betere waardering en benutting van intellectueel eigendom en meer duidelijkheid en transparantie bij het aantrekken van financiering.

Het kabinet onderschrijft het belang van een sterker ecosysteem voor *business angels*, om latent privaat kapitaal te mobiliseren en financiering in de vroege fase voor startups te verbeteren. In de beleidsreactie op het Dialogic-onderzoek in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken zullen onder andere opties voor een fiscale maatregel voor deze doelgroep worden uitgewerkt. Het kabinet kijkt uit naar een uitwerking van mogelijke voorstellen van de Commissie om Europese *business angels* te ondersteunen en zal dan bezien hoe de voorstellen zich verhouden tot bestaande nationale regelingen en beleid.

Het kabinet heeft zelf gepleit voor het aanpassen van de definitie van «onderneming in moeilijkheden» en staat zodoende positief tegenover de door de Commissie aangekondigde herziening hiervan. De aangekondigde herziening van de richtsnoeren voor fusies, zodat weerbaarheids-innovatie- en investeringsintensiviteit in strategische sectoren gewogen kunnen worden in het licht van wat de economie nodig heeft, is positief, al hangt de uiteindelijke positie van het kabinet af van de verdere uitwerking van de richtsnoeren én de mate waarin waarborgen worden meegenomen in de herziening.

Het kabinet is positief over het aangekondigde *Lab to Unicorn* initiatief, dat goed aansluit bij de huidige kabinetsinzet op een sterkere verankering van O&I-ecosystemen in het Europese instrumentarium,¹¹ waarbij startups en scale-ups met andere spelers zoals universiteiten, industrie, onderzoeksinstellingen en publieke organisaties samenwerken bij de ontwikkeling en commercialisering van kennis. Het kabinet benadrukt dat het stimuleren van voldoende capaciteit en kennis bij deze ecosysteem-partijen om met startups en scale-ups samen te werken prioriteit moet hebben in de nadere uitwerking van dit initiatief. Ook de aangekondigde leidraad over de mogelijkheden om startups te ondersteunen door de voorwaarden te verduidelijken waaronder universiteiten en publieke onderzoeksorganisaties intellectueel eigendomsrechten kunnen verlenen wordt verwelkomd. De Commissie zal erop worden gewezen dat er op dit vlak in Nederland al belangrijke stappen worden gezet met de ontwikkeling van de «standaard dealterms» – afspraken over de overdracht van intellectueel eigendom van universiteiten en kennisinstellingen aan spin-off startups – door Universiteiten van Nederland en Techleap.¹² Het kabinet erkent dat een Europees voorkeursprincipe in bepaalde gevallen wenselijk kan zijn. Een dergelijke maatregel kan echter ook negatieve effecten met zich meebrengen zoals prijsopdrijvende effecten, ondermijning van de Europese inzet op betere aanbestedingsmarkttoegang in derde landen en extra administratieve lasten. De herziening van de Defensieaanbestedingsrichtlijn in 2026 is onderdeel van de *Defence Readiness Omnibus* die op 17 juni 2025 door de Europese Commissie is gepresenteerd. Het kabinet zal hierover een separaat BNC-fiche aan de Kamer zenden.

¹⁰ Kamerstuk 22 112, nr. 4069.

¹¹ Zie voetnoot 5.

¹² Science to Impact (2023): Transparent conditions for the fast growth of university spin-offs: Transparent conditions for the fast growth of university spin-offs | Science to Impact

Het kabinet onderschrijft dat het aantrekken en behouden van talent belangrijk is voor het versterken van het EU-concurrentievermogen. Het kabinet ziet arbeidsmigratie niet als structurele oplossing voor de aanpak van tekorten op de arbeidsmarkt, maar erkent wel de noodzaak om gericht en selectief talent aan te trekken dat van belang is voor de Nederlandse kenniseconomie. Daarbij is het essentieel dat lidstaten ruimte houden voor een eigen invulling van arbeidsmigratie- en arbeidsmarktbeleid. Het kabinet tekent aan dat lidstaten zelf mogen bepalen hoeveel derdelanders zij toelaten om arbeid in loondienst of als zelfstandige te verrichten¹³. Om die reden is het kabinet terughoudend op bepaalde onderdelen van het Blue Carpet-initiatief. Zo onderzoekt het kabinet momenteel de effectiviteit en uitvoerbaarheid van aanscherpingen van de nationale kennismigrantenregeling. Het kabinet beziet deze aanpassingen in samenhang met de door de Tweede Kamer ingediende amendementen en voorstellen met betrekking tot het wetsvoorstel in verband met de wijziging Vreemdelingenwet 2000 ter implementatie van de herziene kennismigrantenrichtlijn (de Europese blauwe kaart).¹⁴ Dit wetsvoorstel ligt nu ter behandeling in de Eerste Kamer. Het kabinet is terughoudend ten aanzien van een EU visumbeleid dat kan worden ingezet om talenten uit derde landen aan te trekken naar de EU en wacht de aangekondigde EU-visumstrategie van de Commissie af. Het kabinet ziet de uitwerking van de andere voorstellen onder het Blue Carpet-initiatief tegemoet en zal bezien hoe de voorstellen zich verhouden tot bestaande nationale regelingen en beleid. Het kabinet is verder positief over het voornemen van de Commissie om te komen met een pakket omtrent eerlijke arbeidsmobiliteit. Specifiek kijkt het kabinet uit naar het voorstel van de Commissie om meer duidelijkheid te bieden over de coördinatie van sociale zekerheid bij grensoverschrijdend telewerken. Nederland pleit in EU-verband actief voor een modernisering van de sociale zekerheidscoördinatie en heeft hierover ook een non-paper gedeeld met de Commissie inclusief concrete voorstellen, waaronder de verduidelijking van de regels rond telewerk.¹⁵

Het kabinet staat positief tegenover het voornemen om een Charter for Access te ontwikkelen voor industriële gebruikers, inclusief startups en scale-ups, van onderzoeks- en technologie-infrastructuren om zodoende de toegangsmogelijkheden voor dit type gebruikers te vergroten en te verbeteren. In dat kader wijst het kabinet erop dat de financiering van de Commissie voor toegang tot infrastructuur voor startups en scale-ups zich niet alleen zou moeten beperken tot AI-faciliteiten. Het kabinet verwacht dat het voorstel de valorisatie van onderzoeksresultaten ten goede kan komen en acht wetgevende maatregelen via de *European Innovation Act* in beginsel dan ook nuttig. Het uitgangspunt van het kabinet voor staatssteun is in beginsel terughoudend. Dit neemt niet weg dat er in het licht van de transities en in geval van marktfalen gerichte staatssteun nodig kan zijn, mits goed onderbouwd, met inachtneming van internationale verplichtingen en rekening houdend met een mogelijk verstorend effect op de interne markt, in lijn met de motie Postma (Kamerstuk 21 501-33, nr. 1119).

Het kabinet juicht het toe dat er EU-breed aandacht is voor meten en monitoren. Een uniforme definitie van startups, scale-ups en innovatieve bedrijven kan dit vergemakkelijken. Aandachtspunt is dat deze definities

¹³ Artikel 79 lid 5 VWEU

¹⁴ Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2021/1883 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2021 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan, en tot intrekking van Richtlijn 2009/50/EG van de Raad (PbEU 2021, L 382/1) (36 332)

¹⁵ Position paper - Modernisation of social security coordination in the EU | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

geen restrictieve effecten voor ondernemers hebben. Het kabinet steunt het voornemen voor een European Startup and Scaleup Scoreboard. Dit leidt tot een vergroting van inzichten in de prestaties van de startup- en scale-up-ecosystemen in de EU en de lidstaten daarbinnen. Nederland krijgt dan ook beter zicht op zijn prestaties in internationaal perspectief, wat kan helpen bij beleidsontwikkeling gericht op startups en scale-ups.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De meerderheid van de lidstaten heeft een overwegend positieve grondhouding ten aanzien van de strategie. Er is draagvlak voor het doel om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te verbeteren, en daarmee het Europese concurrentievermogen. Er leven wel vragen over o.a. bestuur en samenhang tussen de aangekondigde acties en het bestaande Europese beleid en instrumentarium, en de aansluiting met nationaal beleid en nationale instrumenten. Aangezien het een overkoepelende strategie betreft, is het niet mogelijk om ten aanzien van de verschillende aangekondigde initiatieven een inschatting van het krachtenveld te geven. De positie van het Europees Parlement is nog onbekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de bevoegdheid van de EU. In de mededeling worden voorstellen aangekondigd die betrekking hebben op diverse beleidsterreinen, waaronder onderzoek en technologische ontwikkelingsbeleid, industriebeleid, interne markt, onderwijs en werkgelegenheidsbeleid. Op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling is sprake van een parallelle bevoegdheid van de EU en de lidstaten, waarbij geldt dat het optreden van de Unie de lidstaten niet belet hun eigen bevoegdheid uit te oefenen (artikel 4, lid 3, VWEU). Op het terrein van industriebeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid (artikel 6, onder b, VWEU), dat wil zeggen dat de Unie bevoegd is om met betrekking tot de Europese dimensie van het industriebeleid het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen. Op het terrein van interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid van de Unie en de lidstaten (artikel 4, lid 2, onder a, VWEU). Op het terrein van de vaststelling van mededingingsregels die voor de werking van de interne markt nodig zijn, waar de staatssteunregels onder vallen, is sprake van een exclusieve bevoegdheid van de EU, conform artikel 3, lid 1, sub b VWEU. Op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding is sprake van een aanvullende bevoegdheid van de Unie (artikel 6, onder e, VWEU), op grond waarvan de Unie bevoegd is om met betrekking tot de Europese dimensie van dit onderwerp het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen. Op het terrein van de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid is ook sprake van een aanvullende bevoegdheid (artikel 5, lid 2, VWEU). De Commissie is derhalve bevoegd om op deze terreinen een mededeling te doen.

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de subsidiariteit. De mededeling heeft stot doel om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te verbeteren en daarmee bij te dragen aan het vergroten van Europa's economische groei, technologische soevereiniteit

en open strategische autonomie. Innovatievriendelijkere regelgeving, betere financiering, verbeterde marktintroductie en -expansiemogelijkheden, ondersteuning voor talent en betere toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten kunnen tot schaalvoordelen voor de hele EU en een gelijk speelveld voor bedrijven leiden, die nodig zijn om een bijdrage te leveren aan het bereiken van de gestelde doelen. Door op EU-niveau optimale randvoorwaarden te creëren kan het potentieel van Europese startups en scale-ups verder benut worden. Mede vanwege deze grensoverschrijdende dimensie, kunnen deze doelen onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de proportionaliteit. De mededeling heeft tot doel om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te verbeteren en daarmee bij te dragen aan het vergroten van Europa's economische groei, technologische soevereiniteit en strategische autonomie. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat het voorziet in innovatievriendelijker regelgeving, betere financiering, verbeterde marktintroductie en -expansiemogelijkheden, ondersteuning voor talent en betere toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten. Ook bevordert het actieplan (geharmoniseerde) wet- en regelgeving, wat kan bijdragen aan de gestelde doelen. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de strategie nog voldoende ruimte laat aan de EU-lidstaten om hier op bepaalde punten individueel invulling aan te geven en verdere uitwerking daarvan mede vorm te geven mits gerechtvaardigd en zorgvuldig gemotiveerd.

d) Financiële gevolgen

De mededeling zelf heeft geen gevolgen voor de EU-begroting of de nationale begroting. De aangekondigde voorstellen kennen mogelijk financiële gevolgen afhankelijk van de invulling van de voorstellen. Hierbij dient ook gedacht te worden aan uitvoering- en toezichtskosten. Sommige van de benoemde initiatieven zijn al onderdeel van lopende werkprogramma's van EU-fondsen, zoals Horizon Europe. Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021–2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de EU-jaarbegroting. Het kabinet wil in het kader van de MFK-onderhandelingen niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Het kabinet zal de ontwikkeling rondom de exacte samenstelling van de financiering van deze initiatieven nauw volgen en kijkt uit naar de impact assessments bij voorstellen voortkomend uit deze mededeling. Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het kabinet staat positief tegenover initiatieven die leiden tot vermindering van onnodige regeldruk en vereenvoudiging van bestaande wet- en regelgeving. De lancering van de strategie ziet het kabinet als een positieve ontwikkeling om de interne markt verder te vereenvoudigen, te versterken en te stroomlijnen voor startups en scale-ups. Het kabinet steunt de beoogde effecten van de strategie op de regeldruk, innovatiekracht en daarmee technologische en strategische onafhankelijkheid van Europa.

Hoewel een merendeel van de aangekondigde acties gericht is op het versimpelen en versnellen van procedures, vereenvoudigen van regels en het creëren van een aparte positie voor startups en scale-ups, worden er ook nieuwe voorstellen en plannen aangekondigd die mogelijk leiden tot extra regeldruk. Welk effect deze voorstellen en plannen daadwerkelijk zullen hebben op de regeldruk zal in de toekomst per voorstel moeten worden beoordeeld.

Voor maatregelen die gepaard gaan met verhoogde regeldruk, is het kabinet voornemens om te onderzoeken hoe deze zo lastenluw en werkbaar kunnen worden vormgegeven, bijvoorbeeld door inzet van de MKB-toets. Dat zijn panelconsultaties waarin MKB-bedrijven adviseren over de werkbaarheid en uitvoerbaarheid van een voorgestelde maatregel.

Door de toegenomen geopolitieke spanningen wordt Europa inmiddels gedwongen om eigen innovatiekracht maximaal te benutten om zo een antwoord te geven op de dreigende stagnatie op het gebied van innovatie en concurrentievermogen. De verwachting is dat de innovatie- en concurrentiekracht van Europa door de in de strategie aangekondigde acties zal toenemen, wat de economische weerbaarheid, het toekomstige verdienvermogen en ook de concurrentiekracht van de Nederland en EU in de huidige geopolitieke situatie zal versterken. De Nederlandse markt is traditioneel gericht op internationale relaties en handel en daarom kan deze strategie een gunstige uitwerking hebben ook op de Nederlandse startups en scale-ups. Het kabinet verwelkomt daarom de onlangs gelanceerde strategie.